

บทรักความพิถี

เอกรินทร์ ต่วนศิริ

อาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

photo by voice from the motherland photographer 081 - 679 - 1001 www.facebook.com/IncaInlovePhoto

เครือข่ายประชาสังคมชายแดนใต้ท่ามกลางความรุนแรง¹ (ตอนที่ 2: การขับเคลื่อนเครือข่ายประชาสังคมชายแดนใต้ : มองผ่านประสบการณ์ของ 4 เครือข่าย)

เครือข่ายประชาสังคมในบริบทโครงการ ช.ช.ต.

ภายใต้การดำเนินโครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.) นอกจากการสนับสนุนผ่าน “ทุนพัฒนาชุมชน” ที่เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอันเกิดจากความต้องการของชุมชน และการร่วมคิด ร่วมทำโดยชุมชนเอง (community driven development) แล้ว ยังสนับสนุนผ่าน “กองทุนประชาสังคม” (PPF) ให้แก่กลุ่ม องค์กรภาคประชาชน ภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อดำเนินการพัฒนาทุนทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กรเครือข่าย รวมทั้งให้มีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย

¹ บทรักความพิถีพิถันได้นำข้อมูลบางส่วนจาก หนังสือ เครือข่ายประชาสังคม: พลวัตและบทเรียนการพัฒนาสู่สันติภาพชายแดนใต้ ชุดความรู้โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนใต้ (ชชต.) ลำดับที่ 6 ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

ในบทนี้เป็นการสะท้อนการดำเนินงานของ 4 เครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุน จากกองทุนประชาสังคม ได้แก่ เครือข่ายทรัพยากร เครือข่ายสตรีชายแดนใต้ เครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาสุ่ออาเซียน รวมทั้งการทำงานของสภาประชาสังคมชายแดนใต้

เครือข่ายทรัพยากร

“สำหรับแบลี่ ได้ทำงานเป็นเอ็นจีโอทางด้านอนุรักษ์ทรัพยากรมาก่อนอยู่แล้ว ซึ่งเป็นงานทรัพยากรชาวประมงพื้นบ้านตั้งแต่เทพาถึงตากใบ โดยทำงานร่วมกับกลุ่มนักวิชาการและเอ็นจีโอทางด้านอนุรักษ์ชายฝั่ง ประมงพื้นบ้าน ก่อนที่จะได้รับการสนับสนุนจากโครงการแอลดีไอ (LDI)”

(แบลี่, สัมภาษณ์ ตุลาคม 2555)

กลุ่มองค์กรเครือข่ายที่ทำงานปกป้องและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดชายแดนใต้ ล้วนมีการทำงานของตนมาอย่างยาวนาน แต่ละกลุ่ม องค์กรต่างรับผิดชอบพื้นที่ของตัวเอง ตามลักษณะงานที่ตนถนัด ประสบการณ์ของคนทำงานในเครือข่ายทรัพยากร แต่ละคน แต่ละกลุ่ม ล้วนสะท้อนให้เห็น “ทุนทางสังคม” ที่เป็นเรื่องของระบบความสัมพันธ์ที่มีความไว้นื้อเชื่อใจจากชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ ที่ได้สั่งสมมาจากการปฏิบัติงานเกาะติดพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาหลายปี ในประเด็นที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกันไป โดยอาศัยระยะเวลาเป็นตัวบ่มเพาะทุนทางสังคมนั้น ซึ่งประสบการณ์ องค์ความรู้ ของคนทำงานในแต่ละกลุ่ม องค์กร ล้วนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อต้องทำงานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

เครือข่ายทรัพยากรในจังหวัดชายแดนใต้

การรวมตัวเป็นเครือข่าย มีเป้าหมายเพื่อให้แกนนำกลุ่ม องค์กร ทรัพยากรสามารถเชื่อมโยงการทำงาน โดยมีปฏิบัติการและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม สร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ตลอดจนสามารถสื่อสารและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย เพื่อการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เนื่องจากปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ทำให้รูปแบบการแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดถึงปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ที่ซ้ำเติมเข้ามา กลุ่ม องค์กร ชุมชนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เครือข่ายฯ มีวัตถุประสงค์หรือแนวทางดำเนินงาน ได้แก่ 1) การพัฒนาความเข้มแข็งเครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากร 2) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนในการกำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น และ 3) ส่งเสริมการพัฒนาทางเลือกในการจัดการทรัพยากรของชุมชนโดยมีส่วนร่วม

ฐานทรัพยากรของจังหวัดชายแดนภาคใต้สัมพันธ์อยู่กับลุ่มน้ำสำคัญ คือ ลุ่มน้ำปัตตานี และลุ่มน้ำสายบุรี ในแต่ละลุ่มน้ำ ทั้งส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มีสภาพปัญหาแตกต่างกันไป ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดชายแดนใต้ เกิดขึ้นทั่วไป เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ยังคงสัมพันธ์กับนิเวศท้องถิ่นอย่างแยกไม่ออก ทั้งปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรชายฝั่ง การบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ การพัฒนาที่ทำลายนิเวศป่าพรุ ฯลฯ ชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นที่มีความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรดังกล่าว ในหลายพื้นที่ได้พยายามรวมตัวกันปกป้องทรัพยากรซึ่งเป็นฐานชีวิตของพวกเขา

อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบททางสังคมที่รูปแบบการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรมีความซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับปัญหาความไม่สงบที่ซ้ำเติมเข้ามาในพื้นที่ได้ทำให้กำลังความสามารถขององค์กรชุมชนที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่นี้ จึงได้มีความพยายามที่จะเชื่อมร้อยกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้แกนนำคนทำงานในแต่ละพื้นที่ได้รับรู้ สภาพปัญหา ความเป็นไปของแต่ละพื้นที่ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และสามารถที่จะช่วยเหลือกันได้ (เกลอเขา เกลอนา เกลอเล) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีกลไกและกระบวนการบริหารจัดการร่วมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบข้อมูลเพื่อสร้างการเรียนรู้และสื่อสารทั้งภายในเครือข่ายและต่อสาธารณะ ตลอดจนมีการมองภาพกว้างร่วมกันและมีปฏิบัติ

การบูรณาการในระดับย่อยที่สะท้อนและเชื่อมโยงกับภาพรวม

โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.) ได้เข้ามาสนับสนุนการริเริ่มรวมตัวกันเป็นเครือข่ายดังกล่าว โดยมีคุณละม้าย มานะการ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานพัฒนาในพื้นที่ชายแดนใต้และในฐานะนักวิชาการท้องถิ่น เป็นผู้ชี้ชวน เริ่มต้นจากการชวนคนทำงานด้านทรัพยากรธรรมชาติในชายแดนใต้มาหารือร่วมกัน ผลของการหารือหลายๆ ครั้ง นำไปสู่ข้อตกลงร่วมกันในการประสานเชื่อมโยงเครือข่าย โดยระยะแรกมีแนวทางการทำงานที่เน้นการพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ข้อมูล ความรู้เป็นฐานในการขับเคลื่อนงาน เพื่อให้เกิดพลังในการต่อรองกับภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มักเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชนในด้านการจัดสรรทรัพยากรเสมอๆ ซึ่งในกระบวนการทำงาน มีการแบ่งพื้นที่งานเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกให้แต่ละกลุ่ม องค์กร ทำงานตามฐานงานเดิมของตน เป็นพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละกลุ่มไป และส่วนที่สอง เป็นการทำงานร่วมกันของเครือข่ายภายใต้กรอบการสนับสนุนจากโครงการ ช.ช.ต. เป็นระยะเวลา 6 เดือน จึงได้มีการคัดเลือกพื้นที่ทำงานนำร่องขึ้นมา 2 พื้นที่ จากที่กำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 6 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่บ้านท่ากำชำ อ.หนองจิก และตำบลแหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์บทเรียน

“หลายคนก็คุ้นๆ หน้า หมายถึงคนที่ทำงานด้านทรัพยากร แต่จริงๆ เราก็ไม่ได้รู้จักกันจริงๆ สักเท่าไร แต่พอพีละมั้ยมาชวนทำงานร่วมกัน เราก็ได้รู้จักกันมากขึ้น ก็ด้วยการประชุมงานและทำงานร่วมกัน ที่ผ่านมาก็รู้จักจากคนอื่นๆ มันทำให้เรา รู้สึกว่า การทำงานร่วมกันเราก็ได้รู้จักความคิดกันจริงๆ ว่าใครคิดอย่างไร และใครเห็นเหมือนกับเรา และเราก็ต้องอาศัยข้อมูลจากคนอื่นๆ ด้วย”

(แบอ, สัมภาษณ์ ตุลาคม 2555)

การสนับสนุนการทำงานเชิงเครือข่ายของกลุ่ม องค์กรที่ทำงานด้านทรัพยากรภายใต้โครงการ ช.ช.ต. นี้ กล่าวได้ว่า เป็นประโยชน์ในด้านการทบทวนตนเอง การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้จากพื้นที่การทำงานของแต่ละกลุ่ม องค์กร เพราะแม้จะเป็นกลุ่มคนทำงานที่มีประสบการณ์มาอย่างยาวนาน หากก็เป็นไปในลักษณะที่ต่างกลุ่มต่างทำ อยู่ต่างพื้นที่กัน โอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก ยิ่งเมื่อมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น การสนับสนุนในด้านนี้ก็ยิ่งลดน้อยลงไป และในภาคปฏิบัติหรือในสนามชีวิตจริงแล้ว คนทำงานทางสังคมเหล่านี้ ไม่ได้ทำงานเรื่องทรัพยากรธรรมชาติอย่างเดียว แต่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ในองค์กรรวมของความเป็นชุมชน จึงมีความเข้าใจชุมชนและมีทิศทางด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพราะต้องมีการปะทะสังสรรค์กับชีวิตชุมชนหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ การทำมาหากิน ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยทุนทางสังคม ความน่าเชื่อถือ เป็นเงื่อนไขสนับสนุนการประสานความร่วมมือ รวมไปถึงการที่แต่ละคนที่ขับเคลื่อนงานในประเด็นนี้ ส่วนมากจะรู้จักกันดี ถือได้ว่าเป็นจุดแข็งในการทำงานพื้นที่และเครือข่าย

“...ก่อนที่จะเข้ามาเป็นเครือข่ายทรัพยากร แบสเป็นเจ้าหน้าที่เอ็นจีโอ แบสเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ 3-4 ปี แบสจะดูแลเครือข่ายทรัพยากรซึ่งเป็นทรัพยากรประมงพื้นบ้าน ตั้งแต่พื้นที่จากเทพาถึงตากใบ... มีอาจารย์นุกูล พีละมั้ยเป็นที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.ชุกรี หะยีสาแม ส่วนแกนชาวบ้าน มีแบแเวเป็นแกนนำในพื้นที่ชุมชน แต่ตอนนั้นแบสอยู่ในฐานะเจ้าหน้าที่และผู้ประสานงานและเป็นที่ปรึกษา พออยู่หลังๆ ในพื้นที่ก็มีการระดมทุนและมีกิจกรรม อย่างเช่น จัดตั้งกลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มชาวประมง ก็จะมีการดำเนินการของกิจกรรมต่างๆ อย่างเช่น พวกการเก็บเงิน สัจจะและการทำอาชีพเสริม อย่างการรวมกลุ่มในการทำสหกรณ์ต่างๆ การมีสวัสดิการต่างๆ เข้ามา ก็จะอยู่มาจนถึงปัจจุบัน พออยู่มาเรื่อยๆ งบประมาณที่จะเข้ามาสนับสนุนตรงนี้ พอมีเหตุการณ์เข้ามา ก็จะมีคำถามมากขึ้น ที่นี้ก็จะมีการ

▶ ลุ่มแม่น้ำปัตตานี

จับเคลื่อนเป็นพื้นที่ไป อย่างแบวกก็จับเคลื่อนในพื้นที่ของแบเว ในส่วนของแบลก็จับเคลื่อนในพื้นที่ของแบล ก็คือในพื้นที่ปะนาระ และในส่วนของแบเอจะดูแลในเรื่องของนโยบายอะไรต่างๆ ที่เกี่ยวกับทรัพยากร ในส่วนของเครือข่ายหรือกลุ่มทรัพยากรนั้น แแบเอเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่สุด”

(แบล, สัมภาษณ์ ตุลาคม 2555)

การสนับสนุนงานเครือข่ายทรัพยากรผ่านโครงการพัฒนาเครือข่ายทรัพยากรในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งถือเป็นช่วงของการริเริ่มเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายนั้น มุ่งเน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการและการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกิจกรรมการประชุมกันเป็นประจำทุกเดือน การอบรมที่เน้นให้เครื่องมือการเก็บข้อมูลและสร้างทักษะในการใช้เครื่องมือ เช่น การทำผังทรัพยากร แผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม โดยการปฏิบัติการจริงในพื้นที่ นำร่อง มีการจัดทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสื่อเผยแพร่ ตลอดจนนำเสนอข้อมูลสู่สาธารณะ ถือเป็น การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและยกระดับการทำงานของสมาชิกในเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการทำงานบนฐานข้อมูลความรู้ ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้การเก็บข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม มีการทำผังทรัพยากร ทำให้เกิดการทบทวนระบบนิเวศภาพรวมของกลุ่มน้ำ-อ่าวปัตตานี มีการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และพัฒนาการของหมู่บ้าน ทำให้มองเห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาในพื้นที่ปฏิบัติการ นำร่อง เช่น กรณีการจัดการป่าชายเลนที่บ้านท่ากำชำ ที่ทำให้คนในชุมชนเห็นบทเรียนทั้งจากการทำลายป่าและการฟื้นฟูดูแลป่า จึงมีแนวคิดในการ

ดูแลให้ป่าอยู่กับชุมชนนานๆ หรือกรณีบ้านดาโต๊ะ ต.แหลมโพธิ์ ศึกษาเรื่องการป้องกันและรับมือภัยพิบัติโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ มีการทำแผนผังจุดเสี่ยงจุดปลอดภัยของชุมชน ศึกษาผลกระทบจากภัยพิบัติ เป็นต้น รวมทั้งการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกเครือข่ายทรัพยากรในอีก 5 พื้นที่ได้ร่วมเรียนรู้การใช้เครื่องมือ กระบวนการจัดเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลในคราวเดียวกันนี้ รวมทั้งทำให้มีความเข้าใจต่อบริบทของพื้นที่อื่นๆ ในเครือข่ายได้ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งการสนับสนุนทางวิชาการให้กับเครือข่ายนี้ นับว่าได้เข้ามาให้น้ำหนักต่อการทำงานของกลุ่ม องค์กร เครือข่ายให้มีพลังยิ่งขึ้น

นอกจากกระบวนการเรียนรู้การจัดการทรัพยากรภายในเครือข่ายแล้ว ยังมีการจัดทำข้อเสนอทางเลือกการจัดการทรัพยากรของชุมชน และนำเสนอข้อมูลการศึกษาเพื่อสื่อสารผ่านเวทีสาธารณะ โดยมีการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ มารับฟัง และให้ความคิดเห็นต่อข้อมูลและข้อเสนอจากพื้นที่อีกด้วย แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

▲ ละม้าย มานะการ

“ ผู้หญิงต้องลุกขึ้นมาจับบทบาทสำคัญในการฟื้นฟู เยียวยา ผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันมีกลุ่มและเครือข่ายผู้หญิง ทำหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุน ฟื้นฟู ตลอดจนพัฒนาครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงหลายกลุ่ม เครือข่าย มีความหลากหลายทั้งในด้านประเด็นและพื้นที่การทำงาน ตลอดจนระดับความเข้มแข็ง ”

ที่ในภาพรวมการขับเคลื่อนงานให้เกิดผลในเชิงความเปลี่ยนแปลงอาจไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังมากนักก็ตาม

ด้วยประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ในประเด็นเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และกลุ่มคนทำงานที่รู้จักกันดี ช่วยให้การดำเนินงานเชิงเครือข่ายมีการเชื่อมโยงเข้าหากันได้เร็วกว่าเครือข่ายอื่นๆ ประกอบกับมีพื้นที่ของประสบการณ์การต่อสู้ในพื้นที่สาธารณะ ร่วมกับเครือข่ายพี่น้องที่ทำงานด้านฐานทรัพยากรธรรมชาติ ในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศที่ได้รับความเดือนร้อน ในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน จึงเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้กลุ่มองค์กรเครือข่ายด้านทรัพยากร มีรูปแบบการทำงานที่มีพลวัตสูง สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อโอกาสและความท้าทายที่เข้ามาอยู่เสมอๆ

เครือข่ายผู้หญิงถึงผู้หญิง

พื้นที่สาธารณะทางสังคมทั่วโลกได้ชี้ให้เห็นว่าอดีตที่ผ่านมา มนุษยชาติได้แสดงให้เห็นถึงความผิดพลาดอย่างมากประการหนึ่งคือ ได้ปิดกั้นโอกาสผู้หญิงให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทว่าปัจจุบันความเสมอภาคหญิงชายเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในการบรรลุเป้าประสงค์ของข้อตกลงระดับนานาชาติในการพัฒนา เป็นหัวใจสำคัญของความพยายามในการเอาชนะปัญหาความยากจน เกี่ยวข้องกับการจำกัดการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวีและเอดส์ การบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและสันติภาพ²

ท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ก่อตัวมาหลายปี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันผู้หญิงต้องลุกขึ้นมาบทบาทสำคัญในการฟื้นฟู เยียวยา ผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันมีกลุ่มและเครือข่ายผู้หญิงทำหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุน พื้นที่ ตลอดจนพัฒนาครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงหลายกลุ่ม เครือข่าย มีความหลากหลายทั้งในด้านประเด็นและพื้นที่การทำงาน ตลอดจนระดับความเข้มแข็ง

เครือข่ายสตรีชายแดนใต้

การรวมตัวเป็นเครือข่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พัฒนาศักยภาพของเครือข่ายสตรี และเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยขับเคลื่อนงานผ่าน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนาศักยภาพแกนนำสตรีให้มีส่วนร่วมในทุกมิติการพัฒนา (2) การพัฒนาโอกาสการทำงานของเครือข่ายสตรีชายแดนใต้ให้มีความเข้มแข็ง (3) การส่งเสริมอาชีพและการตลาดที่มั่นคงให้กับสตรีและชุมชน (4) การสนับสนุนวิทยุท้องถิ่น/ชุมชน สื่อกระแสหลัก และสื่ออื่นๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างหลากหลายของคนในสังคม และ (5) การพัฒนาระบบการจัดการผลกระทบของกฎหมายพิเศษและการบังคับใช้กฎหมาย

¹ UNESCO. 2011. The Unesco Courier “Woman conquering new expanses of freedom” April-June, p. 2

ดังนั้น โครงการ ช.ช.ต. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ร่วมกับกลุ่มองค์กรเครือข่ายผู้หญิงในพื้นที่ประมาณ 25 องค์กร จัดให้มีกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์เครือข่ายผู้หญิงชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายผู้หญิง ในนาม “เครือข่ายสตรีชายแดนใต้” และจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ภายใน 5 ยุทธศาสตร์ โดยคาดหวังว่า การเข้ามาร่วมขับเคลื่อนงานในระดับเครือข่าย จะช่วยพัฒนาและยกระดับกลไกการทำงานเครือข่ายผู้หญิงให้เข้มแข็งได้ในระยะยาว

กลไกทำงานของเครือข่าย เป็นการรวมตัวของตัวแทนจากแต่ละยุทธศาสตร์ เพื่อประสานการทำงานร่วมกันในเชิงเนื้อหา และใช้การประชุมประจำทุกเดือนในการวางแผนขับเคลื่อน และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานร่วมกัน โดยจัดให้มีผู้ประสานงานเครือข่าย 1 คน ทำหน้าที่ประสานงาน จัดการงานธุรการ งานเอกสาร และการเงินให้กับเครือข่าย

การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่วางไว้ที่ผ่านมา ในด้านการพัฒนาศักยภาพแกนนำสตรี มีการจัดกิจกรรมเสวนา “โรดแมป สู่สันติภาพชายแดนใต้” โดยมีกลุ่ม เครือข่ายผู้หญิงจากทุกภาคส่วนเข้าร่วม ด้านการพัฒนากลไกการทำงานของเครือข่าย มีการสร้างความเข้าใจและจัดระบบข้อมูลเครือข่ายสตรีเพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับสาธารณะ ด้านการส่งเสริมอาชีพและการตลาดให้กับสตรีและชุมชน มีความพยายามในการแนะนำสินค้าของกลุ่มสตรีชายแดนใต้ ด้านการสนับสนุนงานด้านสื่อ มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนให้ความรู้กับแกนนำเครือข่ายเรื่อง สื่อมวลชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ และด้านการพัฒนาระบบการจัดการผลกระทบของกฎหมายพิเศษและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ผ่านมามีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ กับแกนนำและสมาชิกเครือข่ายสตรีฯ เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่วางไว้ดังกล่าว ได้ช่วยกำหนดกรอบให้การหนุนเสริมเครือข่ายมีความชัดเจน และให้น้ำหนักในจุดที่สามารถเป็นโอกาสหรือจุดแข็งในการทำงาน เช่น กรณีงานด้านสื่อที่มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน ที่อาจจะต้องคาดหวังให้ผู้หญิงในเครือข่ายสื่อสารให้เป็น เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ และผู้หญิงก็มักจะมีเรื่องราวที่สามารถเป็นเรื่องเล่าได้มากกว่าผู้ชาย ในหลายเรื่องผู้หญิงจึงสามารถเป็นกระบอกเสียงที่สร้างความเข้าใจกับคนในสังคมได้ หรือใช้สื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนเครือข่ายสตรีฯ ในด้านอาชีพ โดยใช้สื่อสารทำการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ ถือเป็นการตลาดเพื่อสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นต้น

ในการประชุมประจำเดือนของกลุ่มเครือข่ายสตรีชายแดนใต้ ได้สะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าของงานผ่านการถกแถลง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อสังเกตที่พบได้จากการประชุมคือ การพูดคุยแลกเปลี่ยนในบรรยากาศที่เป็นไปอย่างเข้มข้น ทุกคนในที่ประชุมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย เพื่อให้งานที่จะทำร่วมกันประสบผลสำเร็จ

“การได้มาทำงานเครือข่ายผู้หญิง ภาวะหญิงมีใจอย่างหนึ่ง เราสามารถช่วยเหลือผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ทำให้พวกเขามีความรู้สึกว่ามีเพื่อน มีที่ปรึกษา และพวกเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้”

(ยะห์ อาลี, สัมภาษณ์ ตุลาคม 2555)

“วันนี้เราได้แลกเปลี่ยนและเกี่ยวกับเหมือนการทะเลาะกัน แต่จริงๆ แล้ว เราต้องการให้งานออกมาให้ดีที่สุด งานของผู้หญิง ที่ผู้หญิงทำก็จะเอียดก่อน มีเรื่องที่ไม่เข้าใจกันบ้าง แต่ก็เป็นเรื่องธรรมดา การประชุมก็เหมือนกัน เรายังก็ต้องใช้เวลาในการประชุม เพราะว่ามันสำคัญ หมายถึงการระดมความคิดเห็นต่างๆ จากคนที่ทำงาน การนัดการประชุมประจำเดือน เราก็วนไปจัดที่ต่างๆ เพื่อให้เครือข่ายผู้หญิงมีความรู้ ความเข้าใจกับงานของเรา เราเชื่อมั่นเสมอว่า งานของเราจะช่วยให้เกิดสันติภาพได้”

(เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมประจำเดือนของเครือข่ายสตรี,
23 ตุลาคม 2555)

จุดเด่นของเครือข่ายสตรีชายแดนใต้ก็คือ ประเด็นนี้ถือได้ว่าเป็น “งานใหม่” ในประชาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในสังคมมลายูมุสลิม กล่าวได้ว่าการก่อเกิดงานด้านผู้หญิงเป็นผลมาจากสถานการณ์ที่บทบาทของผู้ชายถูกลดทอนหรือหายไป โดยจะสังเกตได้ว่า ประเด็นด้านสตรีและครอบครัวได้รับการยอมรับอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัว ญาติ เหยื่อ ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง จึงทำให้บทบาทของผู้หญิงโดดเด่นมากขึ้นเรื่อยๆ ในภาคประชาสังคมชายแดนใต้ การสนับสนุนงานเครือข่ายผู้หญิง นับว่าเป็นการเพิ่มพื้นที่การทำงานด้านสังคมของผู้หญิงให้กว้างมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเชื่อมร้อยคนทำงานด้วยกัน ด้วยบริบทของการทำงานโครงการที่ต้องเผชิญกับ

▶ เครือข่ายสตรีชายแดนใต้จัดเสวนา “โรดแมป สู่สันติภาพชายแดนใต้”

คนทำงานที่หลากหลาย เป็นโอกาสให้สตรีที่เป็น “คนหน้าใหม่” ได้เข้ามาเรียนรู้การทำงานมากขึ้น นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่า การกำหนดยุทธศาสตร์ การทำงานของเครือข่ายออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ก็มาจากเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาและขยายการทำงาน ตามลักษณะความสนใจของกลุ่ม เครือข่าย ให้ สอดคล้องกับคนทำงานผู้หญิงที่เป็นแกนหลักในการ ขับเคลื่อนประเด็นของกลุ่ม

อย่างไรก็ดี ความท้าทายของคนทำงานที่เป็น สตรีที่เห็นได้ชัดก็คือ ภารกิจทางครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบไปพร้อมๆ กับการทำงานด้านสังคม มีหลาย กรณีด้วยกันที่ชี้ให้เห็นว่า มุมมองเรื่องการทำงาน ของกลุ่มสตรี จะให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพ ของตนเองและการทำงานในสิ่งที่ตนเองชอบและ ถนัด เหตุเพราะว่า มีงานหลายอย่างต้องทำและงาน ที่ปฏิเสธไม่ได้ นั่นก็คือ งานบ้าน งานครอบครัว ที่ ต้องดูแล เป็นเรื่องที่สังคมคาดหวังและถือว่าเป็น หน้าที่หลักสำหรับผู้หญิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความ ท้าทายที่ผู้หญิงต้องเผชิญ ในการจัดวางบทบาท การแบ่งเวลา ตลอดจนการก้าวข้ามข้อจำกัดเชิงวิธี คิดบางอย่าง

“การพัฒนาศักยภาพส่วนรวมคือ การให้ความรู้ และอธิบายว่าผู้หญิง สามารถพัฒนาศักยภาพของตัวเองได้ โดยไม่ผิดหลักศาสนา เช่น จัดอบรม โครงการต่างๆที่พัฒนาศักยภาพผู้หญิง พี่ก็จะเป็นคนประสานกับกลุ่มเครือข่าย ต่างๆ ให้ การพัฒนาศักยภาพ ก็จะเป็นการประสานการสร้างเครือข่าย การ ให้โอกาสกับคนที่ไม่ได้มีโอกาส”

(พีมล, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2555)

เครือข่ายเยาวชนพัฒนาเพื่ออาเซียน

เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ทำให้เด็ก และเยาวชนจำนวนมาก ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง และกลายเป็นโจทก์ใหญ่ของ สังคมที่จะต้องจัดการดูแล โดยแนวทางหนึ่งที่เป็น ความพยายามต่อการแก้ปัญหา ได้มีการหยิบยก ประเด็นการพัฒนากลุ่มเยาวชน รวมถึงการสร้าง โอกาส และเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเหล่านี้ได้พัฒนา ศักยภาพและความเข้มแข็ง เนื่องจากกลุ่มเยาวชน เป็นกลไกหนึ่งที่สามารถมีบทบาทสำคัญในงาน พัฒนา และยังไม่มีการสำรวจข้อมูลกลุ่มองค์กร เยาวชนที่มีอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขาดฐาน ข้อมูลองค์กรที่เป็นระบบ อีกทั้งไม่มีการพัฒนา ศักยภาพให้กับกลุ่มองค์กรเยาวชนเหล่านี้ จึงจำเป็ นอย่างยิ่ง ในการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกลุ่ม เยาวชน หนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถ ตลอดจนการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง กลุ่ม องค์กรเยาวชนด้วยกัน เพื่อเท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก

เครือข่ายเยาวชนชายแดนใต้พัฒนาสู่อาเซียนปี 2558

การรวมตัวของกลุ่มเยาวชนในระดับเครือข่าย นี้ มีเป้าหมายเพื่อที่จะเสริมบทบาท พัฒนาศักยภาพ ของเยาวชน องค์กรเยาวชน ขับเคลื่อนงานเยาวชน เพื่อยกระดับประเด็นเยาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้ ไปสู่บริบทอาเซียน เมื่อต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 จึงมีการหยิบยกนำประเด็นเรื่อง อาเซียนเข้ามาเป็นประเด็นร่วมของกลุ่มเยาวชน ที่มีความหลากหลาย โดยมีแนวทางร่วมกัน คือ

- (1) การจัดตั้งและพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย

เยาวชน (2) เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และพัฒนา ศักยภาพของแกนนำเยาวชน กลุ่ม เครือข่าย (3) ส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อสร้างการเรียนรู้ของ เยาวชน (4) การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และ รักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น (5) การพัฒนา คุณภาพทางการศึกษา และ (6) การแก้ปัญหา ยาเสพติดในเยาวชน

เครือข่ายเยาวชนชายแดนใต้พัฒนาสู่อาเซียน ปี 2558 เป็นหนึ่งในการรวมกลุ่มองค์กรเยาวชนใน พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้กลุ่มเยาวชน ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง เตรียม ความพร้อมในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อ รับมือกับการเปลี่ยนแปลงและรู้เท่าทันต่อโลก อาเซียนในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น โดยอาศัยการทำงานเป็น เครือข่าย เนื่องจากที่ผ่านมา ปัญหาเครือข่าย เยาวชนส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดกลไกประสาน เครือข่าย การสนับสนุนจากภายนอกไม่ต่อเนื่อง และขาดทักษะการบริหารจัดการองค์กรและ เครือข่าย การรวมตัวเชื่อมโยงกันนี้ จะช่วยให้เรียน รู้การทำงานร่วมกัน ได้ทักษะความรู้ที่จะพัฒนา

ตนเองผ่านการบริหารองค์กรกลุ่ม รวมทั้งเป็นการ สร้างผู้นำเยาวชนอาเซียนที่มีความรู้เท่าทันเรื่อง อาเซียน สามารถนำความรู้เรื่องนี้ไปเผยแพร่ให้กับ เยาวชนอื่นๆ อีกจำนวนมาก ที่ขาดโอกาสการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเนื่องจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัญหาการศึกษา การสื่อสาร และโอกาสการเข้าถึง ของเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลเป็นไปได้ยาก รวมถึง บางพื้นที่ที่ต้องประสบกับปัญหาความรุนแรง

การดำเนินงานหนุนเสริมเครือข่ายเยาวชนใน *โครงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชน เครือข่าย 3 จังหวัดภาคใต้สู่อาเซียน 2558* ที่ผ่านมา ดำเนินการผ่านกิจกรรมประชุม สัมมนา สร้างความ เข้าใจ และการแลกเปลี่ยน ให้ความรู้เป็นหลัก เช่น การประชุม เสวนาสร้างความเข้าใจและกำหนด ยุทธศาสตร์ร่วมกันของเครือข่ายองค์กรที่เข้าร่วม การปรึกษาหารือถึงแนวทางการจัดการให้สมาชิก ภายในกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กำหนด ประเด็น เนื้อหา ความรู้ที่จะทำให้เยาวชนเข้าถึง อาเซียนมากที่สุดและนำเนื้อหาความรู้ที่ได้มา กำหนดเป็นกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนา ความเป็นเครือข่ายเยาวชนผ่านเวทีพบปะแกนนำ เยาวชน ประชุมทีมประสานเครือข่าย กิจกรรม พัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่าย ด้วยการฝึกอบรม ทักษะที่จำเป็น เช่น การบริหารจัดการองค์กร การ สรุปรและจับประเด็น ทักษะการสื่อสาร กิจกรรม *เรียนรู้เท่าทันอาเซียน* ผ่านการดำเนินกิจกรรม “โรงเรียนอาเซียน” และเรียนรู้อาเซียนผ่านสื่อวิทยุ เพื่อให้ความรู้เรื่องอาเซียนกับสมาชิกเครือข่าย กลุ่ม องค์กรเยาวชนทั้ง 23 องค์กรเป็นหลัก ตลอดจน กิจกรรมการสื่อสารทั้งภายในเครือข่ายและสาธารณะ และการถอดบทเรียนการทำงาน of เครือข่าย

“เครื่อง่ายเยาวชนอาเซียนก่อตั้งโดยกลุ่มเยาวชนต่างๆ 23 องค์กร ซึ่งการก่อตั้งนี้เป็นการเชื่อมโยงไปยังองค์กรต่างๆ ทั้ง 23 องค์กร จากการทำงานของแต่ละองค์กรรับรู้ว่าองค์กรนี้มีชื่ออยู่ แต่ไม่ได้รับรู้ว่ามีภารกิจอะไรกันบ้างและมีคนทำงานใหม่ ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีการจัดตั้งองค์กรของตัวเองตามแนวคิดที่ได้จากประสบการณ์ ทำให้เราคิดว่าการสร้างเครื่อง่าย จะทำให้เรารู้จักกันมากขึ้น จากการทำงานร่วมกัน”

(สัมภาษณ์กลุ่ม, 2 กันยายน 2555)

การรวมตัวของกลุ่มเยาวชนในระดับเครื่อง่าย ภายใต้การสนับสนุนของโครงการ ช.ช.ต. นี้ มีทั้งจุดเด่น และเป็นความท้าทายในคราวเดียวกัน อันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มองค์กรที่เป็นสมาชิกที่มีความหลากหลายสูง แต่ละกลุ่มองค์กรมีความสนใจ มีการดำเนินกิจกรรมคนละประเภท อีกทั้งยังอยู่ในระบบการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ทั้งกลุ่มที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษา และที่ไม่ได้เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา เป็นผลให้การสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน เป็นความท้าทาย ซึ่งที่ผ่านมา ได้มีความพยายามหาทางออกด้วยการฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพของเยาวชนร่วมกัน เช่น การอบรมความรู้เรื่องอาเซียน ซึ่งเป็นหัวข้อกลางๆ ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ทุกคนควรเรียนรู้เหมือนกัน อีกทั้งสอดรับกับเป้าหมายในการยกระดับประเด็นเยาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้ไปสู่บริบทอาเซียนอีกด้วย หากเป็นประเด็นหรือหัวข้อที่เฉพาะกลุ่มสนใจ โดยไม่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกันเป็นเครื่อง่าย ก็จะทำให้การทำงานร่วมกันลำบากยิ่งขึ้น

“...กิจกรรมของเครื่อง่ายนี้ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบการอบรมมากกว่า หรือการเสริมศักยภาพให้กับองค์กรต่างๆ หรือในส่วนของโรงเรียนอาเซียนที่เพิ่งมีไม่นานนี้ จะเป็นการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ฟัง เพื่อเป็นการต่อยอดภายในกลุ่ม หรือเป็นการอบรมให้ความรู้เพื่อการพัฒนาของกลุ่ม และเป็นการเพิ่มทักษะให้กับองค์กรเกี่ยวกับอาเซียน เป็นการเตรียมความพร้อมหรือการตื่นตัวของคนในพื้นที่เมื่อเรื่องอาเซียนเข้ามา”

(ลูกมาน ผู้ประสานงานเครื่อง่ายเยาวชน, สัมภาษณ์ 23 กันยายน 2555)

สำหรับการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน ถือเป็น การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง ที่มาจากปัจจัยภายนอก ซึ่งกำลังกลายเป็นบริบทที่ สำคัญของภูมิภาค แม้ว่าโดยเนื้อแท้แล้ว คนในพื้นที่ ก็ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะเป็นอย่างไ จะเกิดการ เปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นบ้าง และควรปรับตัวอย่างไร แต่เมื่อได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการ *โรงเรียน อาเซียน* ส่งผลให้เยาวชนเห็นคุณค่าและความสำคัญ ของความเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน ที่สามารถจะ ช่วยเหลือพึ่งพากันได้ในอนาคต อย่างไรก็ตามพบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของเครือข่าย เยาวชนกับเครือข่ายอื่นๆ แล้ว เครือข่ายเยาวชน ต้องเผชิญกับข้อจำกัดมากกว่า อันเนื่องมาจาก

- 1) การขาดประสบการณ์ในการทำงานเครือข่ายทาง สังคม มักทำงานกับกลุ่มเดิมๆ ที่ตนรู้จักอยู่แล้ว ไม่ ได้ขยายงานหรือเชื่อมโยงกับ เครือข่ายเยาวชนอื่น เท่าที่ควร
- 2) ภาพขององค์กรเยาวชนในจังหวัด ชายแดนใต้ในปัจจุบันยังไม่ค่อยชัดเจน ไม่ว่าจะในเชิง องค์กรหรือตัวบุคคล ที่จะเห็นบทบาทขึ้นมา การ ค้นหากลุ่มตัวอย่างของการทำงานเยาวชน ที่พอเป็น ตัวอย่างได้ในพื้นที่ยังมีน้อยเกินไป ดังเสียงสะท้อน ที่บอกว่า

“พอดูจริงๆ องค์กรบางส่วนไม่มีคน ทำงาน ซึ่งอาจจะเกิดจากความไม่แน่นอน ของแต่ละคน ขาดความต่อเนื่องของ กิจกรรมและด้านงบประมาณ ซึ่งการตั้ง กลุ่มโดยระบบรัฐที่ได้งบประมาณเพียง ครั้งเดียวโดยไม่ได้มีความต่อเนื่อง ทำให้ เห็นแต่ชื่อ แต่ไม่มีกิจกรรมเลย”

(สัมภาษณ์กลุ่ม, 2 กันยายน 2555)

- 3) ข้อจำกัดเรื่องเวลาของแต่ละองค์กรกับการ ทำงานเชิงเครือข่าย ไม่มีการตกลงเรื่องช่วงเวลาใน การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เกิดปัญหาว่าแต่ละกลุ่ม วางไม่ตรงกัน ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็น ไปอย่างล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และ
- 4) ขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับ ประเด็นที่ทำ ทั้งในส่วนของงานที่ผ่านๆ มา ที่ควร มีการถอดบทเรียน และในส่วนของเรื่องราวใหม่ๆ ที่เข้ามาเป็นโจทย์ อย่างในประเด็นร่วมเรื่องอาเซียน ก็เป็นประเด็นที่กว้างมาก ไม่มีการกำหนดขอบเขต ที่ชัดเจนหรือมีการวิเคราะห์ว่าควรจะเรียนรู้ในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของตนเองอะไรบ้าง ซึ่งใน เรื่องนี้ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า เยาวชนแต่ละกลุ่ม ก็ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องอาเซียนไม่เท่ากันอีกด้วย

สภาประชาสังคมชายแดนใต้

ในปีแรกของการทำงานโครงการ ช.ช.ต. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาได้สนับสนุนให้ เครือข่ายประชาสังคม จัดทำโครงการแลกเปลี่ยน เรียนรู้คนทำงานภาคประชาสังคมในกระบวนการ เสริมสร้างสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมี กิจกรรมสำคัญคือ การเสวนาในหัวข้อต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้เข้าร่วมจากองค์กร ภาคประชาสังคมในทั้ง 3 จังหวัด เข้าร่วม โดย กิจกรรมนี้จัดขึ้น 2 เดือน/ ครั้ง

สภาประชาสังคมชายแดนใต้

สภาประชาสังคมชายแดนใต้ (Civil Society Council of the Southernmost Thailand) หรือ

Dewan Badan Masyarakat Madani Selatan Thailand ซึ่งเป็นภาษามลายูท้องถิ่น ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 ประกอบด้วยองค์กรภาคีที่ทำงานในพื้นที่ 20 องค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพิ่มศักยภาพในการทำงานและเพิ่มพลังอำนาจของภาคประชาชน ทั้งในภารกิจการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง การร่วมกระบวนการนโยบายสาธารณะ และการร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ 2) ร่วมกันกำหนดทิศทางในการแก้ปัญหาและกำหนดตนเองในการฟื้นฟูและพัฒนาชายแดนใต้อย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสานสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ และ 4) สื่อสารและสร้างพื้นที่สาธารณะ เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม

การขับเคลื่อนงานสภาฯ มาจากตัวแทนหลากหลายสาขาอาชีพ เช่น อาจารย์ นักวิชาการ ครู นักพัฒนาเอกชน นักสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ อติดีข้าราชการ ฯลฯ ที่มีประสบการณ์อันยาวนานในพื้นที่หลายคนเป็นนักคิด นักเขียน นักอ่าน และมีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาชายแดนใต้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

แนะนำหนังสือ

กวีตาย: รวมเรื่องสั้น

ผลงานเรื่องสั้นชุดที่ 8 ของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ นักเขียนรางวัลซีไรต์ปี พ.ศ.2539 โดยก่อนหน้านี้เรื่องสั้นในชื่อปกได้ตีพิมพ์เป็นเล่มเล็กแจกจ่ายในงานศพของเขาที่จังหวัดพัทลุงเมื่อกว่า 5 ปีก่อน พร้อมกับเรื่อง “ความตายของบุรุษไปรษณีย์” ในการพิมพ์ครั้งนี้สำนักพิมพ์นาคกร ได้เพิ่มอีก 4 เรื่องสั้นลงไป ในจำนวนนี้มี 3 เรื่องที่กนกพงศ์เขียนไม่จบ แต่ในแง่ความสมบูรณ์ของเรื่องสั้นก็ถือว่าไม่เสียหายแต่อย่างใด เรื่องสั้นทั้งหมดสะท้อนถึงสภาพสังคมและความสัมพันธ์ของผู้คนในภาคใต้ และในวงการวรรณกรรม อย่างเช่นเรื่อง “เด็กหญิงทั้งสาม” บอกเล่าถึงเด็กหญิงที่เติบโตในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่กลับลอก ชิงไหวชิงพริบ เรื่อง “มูลค่า” ที่กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของวงการหนังสือวรรณกรรมไทยที่ให้ค่ากับชื่อเสียง และเงินทอง หนังสือขายดีในเรื่องสั้นเรื่องนี้ จะต้องมีผู้ออกแบบปกเป็นศิลปิน/นักเขียนชื่อดังเป็นต้น จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์นาคกร ราคา 150 บาท